

Anonimizuota versija

Vertimas

C-130/24-1

Byla C-130/24

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2024 m. vasario 16 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Verwaltungsgericht Düsseldorf (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. sausio 16 d.

Pareiškėja:

YC

Atsakovas:

Stadt Wuppertal

8 K 8657/22

NUTARTIS

Administracinėje byloje

YC, <...>

pareiškėja,

<...>:

prieš

Stadt Wuppertal (Vupertalio miestas), <...>

atsakovą,

dėl užsieniečių teisinės padėties (gyvenimo šalyje dėl šeiminių priežasčių)
šiam prašyme – iš SESV 20 straipsnio kylanti teisė gyventi šalyje

<...>

Verwaltungsgericht Düsseldorf (Diuseldorfo administracinis teismas) 8-oji kolegija
2024 m. sausio 16 d.

n u t a r ė :

Bylos nagrinėjimas sustabdomas.

Pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl šių klausimų:

- 1. Ar iš SESV 20 straipsnio kylanti teisė gyventi šalyje priklauso nuo to, ar vizos išdavimo procedūra, *ipso jure* reikalinga tam, kad būtų suteiktas leidimas gyventi šalyje pagal nacionalinę teisę, gali būti atliekama, kiek tai yra priimtina, vėliau per laikotarpį, kuris turi būti trumpas ir patikimai apribojamas?**
- 2. Ar iš SESV 20 straipsnio kylanti teisė gyventi šalyje atsiranda pagal Sąjungos teisę, taigi nacionalinės institucijos tik turi išduoti ją patvirtinantį pažymėjimą, ar tokią teisę gyventi šalyje iš esmės turi suteikti nacionalinės institucijos?**
- 3. Jeigu teisė gyventi šalyje atsiranda automatiškai pagal Sąjungos teisę: kuriuo momentu ji atsiranda?**
- 4. Jeigu teisę gyventi šalyje turi suteikti nacionalinės institucijos: nuo kurio momento atgaline data ji turi būti suteikiama?**

M o t y v a i

I.

- 1 1988 m. vasario 6 d. gimusi pareiškėja yra Kamerūno Respublikos pilietė. Ji turi iki 2028 m. kovo 23 d. galiojantį pasą.
- 2 2019 m. rugsėjo 25 d. Lenkijos konsulinė įstaiga pareiškėjai studijų tikslais išdavė iki 2020 m. rugsėjo 23 d. galiojusią (D kategorijos) vizą. Su ja pareiškėja 2019 m. rugsėjo 28 d. atvyko į Šengeno erdvę ir pradėjo studijuoti Lenkijoje.
- 3 Paskui pareiškėja iš Lenkijos atvyko į federalinę teritoriją ir 2020 m. rugpjūčio 1 d. užsiregistravo įstaigoje (užsieniečių reikalų tarnyboje), patenkančioje į

atsakovo kompetencijos sritį. Ji ketino 2020 m. spalio 1 d. įsidarbinti federalinėje savanorių tarnyboje, todėl telefonu pasiteiravo atsakovo apie tokias galimybes.

- 4 Atsakovas pareikalavo iš pareiškėjos išvykti ir, pareiškėjai nurodžius, kad ji ketina išvykti savanoriškai, išdavė jai sienos kirtimo pažymėjimą. 2020 m. lapkričio 6 d. iš atsakovės buvo raštu pareikalauta nedelsiant išvykti.
- 5 Pareiškėja iš federalinės teritorijos neišvyko. Pareiškėjos nurodytu registracijos adresu institucijos negalėjo su ja susisiekti. Tik 2021 m. birželio 23 d. pareiškėja vėl susisiekė su atsakovu.
- 6 2021 m. rugsėjo 24 d. pareiškėjai gimė vaikas, pagal tėvą jis turi Vokietijos pilietybę.
- 7 Pareiškėja su vaiku gyvena viename namų ūkyje. Vaiko tėvas su vaiku bendrauja mažai. Jis tik aplanko vaiką savaitgaliais ir kas mėnesį moka 200,00 EUR alimentus. Be to, dėl profesinių priežasčių vaiko tėvas ištiesomis savaitėmis visai negali rūpintis vaiku. Globos teises turi tik pareiškėja.
- 8 2022 m. balandžio 12 d. pareiškėja pateikė prašymą suteikti jai leidimą gyventi šalyje tam, kad ji galėtų įgyvendinti globos teises.
- 9 Atsakovas šio prašymo nenagrinėjo. 2022 m. gruodžio 13 d. pareiškėja dėl to padavė skundą.
- 10 Teismo procese atsakovas teigė, kad suteikti pareiškėjai leidimą gyventi šalyje nėra galimybės. Laikotarpiu nuo 2020 m. gruodžio mėn. iki 2021 m. birželio mėn. pabaigos pareiškėja slapstėsi. Taigi tai atitinka veikos sudėtį pagal *AufenthG* (Užsieniečių gyvenimo, įsidarbinimo ir integracijos federalinėje teritorijoje įstatymas) 95 straipsnio 1 dalies 2 punktą. Iš šios aplinkybės kyla *AufenthG* 5 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytas išsiuntimo interesas, kuris prieštarauja leidimo gyventi šalyje suteikimui ir nuo kurio negalima nukrypti. Be to, tam, kad būtų galima suteikti asmeniui leidimą gyventi šalyje, jis turi būti atvykęs su reikiama viza. Šiuo atveju taip nėra. Reikalauti iš pareiškėjos, kad vizos išdavimo procedūra, trunkanti trumpiau nei mėnesį, būtų atliekama vėliau, yra priimtina. Pareiškėja gali kartu su savo vaiku, Vokietijos piliečiu, išvykti į tam, kad Kamerūne vėliau būtų atliekama vizos išdavimo procedūra. Pavojus geriausiems vaiko interesams dėl to nekiltų. Be to, iš SESV 20 straipsnio kylančios teisės gyventi šalyje sąlygos netenkinamos. Išvykti iš Sąjungos tam, kad būtų vėliau atliekama vizos išdavimo procedūra, ikimokyklinio amžiaus Vokietijos pilietė kartu su motina turėtų tik trumpam, taigi jos teisės iš esmės nebūtų pažeistos. Tai, kad trumpiau kaip mėnesiui nutrūks ryšys su tėvu, taip pat yra toleruotina.
- 11 2023 m. lapkričio 23 d. (neįsiteisėjusiu) daliniu sprendimu atsakovas buvo įpareigotas pagal *AufenthG* 28 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio 3 punktą suteikti pareiškėjai leidimą gyventi šalyje nuo sprendimo datos.

- 12 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme ginčas tebenagrinėjamas tiek, kiek pareiškėja reikalauja pripažinti, kad jai priklausė leidimas gyventi šalyje ir laikotarpiu iki 2023 m. lapkričio 23 d. Pagal nacionalinę teisę suteikti leidimą gyventi šalyje laikotarpiu iki 2023 m. lapkričio 23 d. nebuvo galimybės.

II.

1.

- 13 Esminis bylos teisinis pagrindas yra šios nuostatos:

Sjungos teisė

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 20 straipsnis

1. Įvedama Sąjungos pilietybė. Kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, yra Sąjungos pilietis. Sąjungos pilietybė ne pakeičia valstybės pilietybę, o ją papildo.

2. Sąjungos piliečiai turi Sutartyse numatytas teises ir pareigas. Jie, be kita ko, turi:

- a) teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje;
- b) teisę balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento ir vietos savivaldos rinkimuose valstybėje narėje, kurioje jie gyvena, tomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos valstybės piliečiai;
- c) būdami trečiosios šalies, kurioje valstybė narė, kurios piliečiai jie yra, neturi atstovybės, teritorijoje, teisę į bet kurios kitos valstybės narės diplomatinė ir konsulinė įstaigų teikiamą apsaugą tomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos valstybės piliečiai;
- d) teisę pateikti peticijas Europos Parlamentui, kreiptis į Europos ombudsmeną, taip pat kreiptis į Sąjungos institucijas ir patariamuosius organus bet kuria Sutarčių kalba bei ta pačia kalba gauti atsakymą.

Naudojimosi šiomis teisėmis sąlygas ir ribas nustato Sutartys ir joms įgyvendinti skirtos priemonės.

Nacionalinė teisė

Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (arba *Aufenthaltsgesetz* – Užsieniečių gyvenimo, įsidarbinimo ir integracijos federalinėje teritorijoje įstatymas, toliau – *AufenthG*), galima atsisiųsti adresu: https://www.gesetze-im-internet.de/aufenthg_2004/AufenthG.pdf, anglų k.: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_aufenthg/englisch_aufenthg.pdf.

AufenthG 5 straipsnis. Bendrosios leidimo gyventi šalyje suteikimo sąlygos

1. Leidimas gyventi šalyje užsieniečiui įprastai gali būti suteikiamas, tik jei tenkinamos šios sąlygos:

- 1) užtikrintas pragyvenimo šaltinis;
- 1a) žinoma užsieniečio tapatybė ir, jeigu jis neturi teisės grįžti į kitą valstybę, pilietybė;
- 2) nėra išsiuntimo intereso;
- 3) jei užsienietis netenkina teisės gauti leidimą gyventi šalyje sąlygų, – užsieniečio buvimas Vokietijos Federacinėje Respublikoje dėl kitos priežasties nekenkia valstybės interesams ir nekelia jiems grėsmės;
- 4) tenkinamas 3 straipsnyje nustatytas reikalavimas turėti pasą.

2. Leidimas gyventi šalyje, ES mėlynoji kortelė, ICT (perkėlimo bendrovės viduje) kortelė, leidimas nuolat gyventi šalyje arba ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi ES užsieniečiui gali būti suteikiamas, tik jei tenkinamos ir šios sąlygos:

- 1) užsienietis atvyko su reikiama viza ir
- 2) leidimui suteikti būtinus duomenis jis jau nurodė prašyme išduoti vizą.

Šio reikalavimo galima netaikyti, jei tenkinamos teisės gauti leidimą sąlygos arba dėl ypatingų konkretaus atvejo aplinkybių nepriimtina reikalauti, kad vizos išdavimo procedūra būtų atlikta vėliau. <...>

AufenthG 27 straipsnis. Šeimos susijungimo principas

1. Siekiant saugoti santuoką ir šeimą, leidimas gyventi šalyje tam, kad su užsieniečių šeimų nariais būtų sukuriama ir išlaikoma bendra šeimos gyvenimas federalinėje teritorijoje (šeimos susijungimas), suteikiamas ir pratęsiamas pagal *Grundgesetz* (Pagrindinis įstatymas) 6 straipsnį.

<...>

3. Gali būti atsisakoma suteikti leidimą gyventi šalyje šeimos susijungimo tikslu, jei asmuo, su kuriuo siekiama šeimos susijungimo, tam, kad išlaikytų kitus šeimos narius arba kitus namų ūkio narius, yra priklausomas nuo išmokų pagal *Sozialgesetzbuch* (Socialinis kodeksas) Antrąją arba Dvyliktąją knygą. 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto galima netaikyti.

AufenthG 25 straipsnis. Gyvenimas šalyje dėl humanitarinių priežasčių

<...>

5. Leidimas gyventi šalyje gali būti suteikiamas užsieniečiui, privalančiam išvykti iš šalies remiantis vykdomuoju dokumentu, jeigu jis negali išvykti dėl teisinių arba faktinių priežasčių ir kliūčių jam išvykti neįmanoma pašalinti artimiausioje ateityje. <...>

AufenthG 28 straipsnis. Šeimos susijungimas atvykstant pas Vokietijos piliečius

1. Leidimas gyventi šalyje turi būti suteiktas užsieniečiui, kuris yra:
 - 1) Vokietijos piliečio sutuoktinis,
 - 2) nepilnametis nesusituokęs Vokietijos piliečio vaikas,
 - 3) nepilnamečio nesusituokusio Vokietijos piliečio vienas iš tėvų, turintis šio asmens globos teises,

jei Vokietijos piliečio nuolatinė gyvenamoji vieta yra federalinėje teritorijoje. Nukrypstant nuo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto, leidimas turi būti suteikiamas pirmo sakinio 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais. Nukrypstant nuo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto, leidimas įprastai turi būti suteikiamas pirmo sakinio 1 punkte nurodytu atveju.

AufenthG 54 straipsnis. Išsiuntimo interesas

<...>

2. Išsiuntimo interesas pagal 53 straipsnio 1 dalį yra svarus, jei užsienietis:

<...>

9) ne tik pavieniais atvejais arba nereikšmingai pažeidė teisės nuostatas arba nevykdė teismo ar institucijų sprendimų ar nurodymų arba ne federalinėje teritorijoje padarė veiką, kuri federalinėje teritorijoje laikoma tyčiniu sunkiu nusikaltimu.

AufenthG 95 straipsnis. Baudžiamosios teisės nuostatos

1. Laisvės atėmimo iki vienu metų bausme arba bauda baudžiamas tas, kas:

<...>

2) neturėdamas reikiamo leidimo gyventi šalyje pagal 4 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį gyvena federalinėje teritorijoje, jeigu:

a) jis privalo išvykti iš šalies remiantis vykdomuoju dokumentu,

- b) išvykimo terminas jam nebuvo nustatytas arba yra pasibaigęs ir
- c) jo išsiuntimas nebuvo atidėtas,

<...>

2.

- 14 Bylos nagrinėjimas turi būti sustabdytas. Pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (toliau – Teisingumo Teismas) turi būti pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl nutarties rezoliucinėje dalyje išdėstytų klausimų. Šie klausimai susiję su SESV 20 straipsnio išaiškinimu. Kadangi kalbama apie Sąjungos teisės aiškinimą, jurisdikciją turi Teisingumo Teismas.
- 15 Prejudiciniai klausimai yra reikšmingi priimant sprendimą byloje, todėl reikalingas Teisingumo Teismo išaiškinimas.
- 16 Siekiant teisiškai įvertinti tebenagrinėjamą ginčo dalyką, ar pareiškėjai turėjo būti suteiktas leidimas gyventi šalyje ir laikotarpiu iki 2023 m. lapkričio 23 d. (dalinio sprendimo data), lemiamą reikšmę turi aplinkybė, ar teisė gyventi šalyje atsirado iš SESV 20 straipsnio, ar ši teisė pagal Sąjungos teisę atsiranda automatiškai ir nuo kurio momento ji atsirado.
- 17 Teismas yra įsitikinęs, kad nacionalinei teisei prieštarauja leidimo gyventi šalyje laikotarpiu iki 2023 m. lapkričio 23 d. suteikimas remiantis *AufenthG*. Iki šio momento egzistavo išsiuntimo interesas, kaip jis suprantamas pagal *AufenthG* 54 straipsnio 2 dalies 9 punktą, nes buvo *AufenthG* 95 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytos veikos sudėtis. Išsiuntimo interesas buvo aktualus iki 2023 m. lapkričio 23 d., taigi įprasta leidimo suteikimo sąlyga pagal *AufenthG* 5 straipsnio 1 dalies 2 punktą nebuvo tenkinama. Teismas neabejoja, kad nuo šios sąlygos buvo galima nukrypti tik po 2023 m. lapkričio 23 d. Dėl šios priežasties taip pat nebuvo galimybės suteikti leidimą gyventi šalyje dėl humanitarinių priežasčių pagal *AufenthG* 25 straipsnio 5 dalį.

Dėl pirmojo klausimo

- 18 Kai kurioje nacionalinėje jurisprudencijoje laikomasi požiūrio, kad iš SESV 20 straipsnio kylančios teisės gyventi šalyje sąlygos tenkinamos tik tuomet, kai vizos išdavimo procedūra negali būti atliekama, kiek tai yra priimtina, vėliau per laikotarpį, kuris turi būti trumpas ir patikimai apribojamas.

2018 m. liepos 12 d. *BVerwG* (Federalinis administracinis teismas) sprendimas byloje Nr. 1 C 16.17, ECLI:DE:BVerwG:2018:120718U1C16.17.0 (*juris*, 35 punktas); taip pat, pavyzdžiui, 2022 m. rugsėjo 21 d. *OVG Magdeburg* (Magdeburgo aukštesnysis administracinis teismas) nutartis byloje Nr. 3 M 68/22, ECLI:DE:OVGST:2022:0921.2M68.22.00 (*juris*, 12 punktas): iš Sąjungos

teisės, t. y. SESV 20 straipsnio, kylanti teisė gyventi šalyje negali būti suteikiama, jei užsienietis iš Sąjungos teritorijos turi išvykti tik trumpam, patikimai apribojamam laikotarpiui tam, kad būtų atlikta vizos išdavimo procedūra.

- 19 Siekiant pagrįsti šią nuomonę, nurodomas Sprendimas *K. A. Jame* Teisingumo Teismas pažymėjo, kad versti trečiosios valstybės pilietį išvykti iš Sąjungos teritorijos neribotam laikui būtų nesuderinama su SESV 20 straipsniu siekiamu tikslu.

2018 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo sprendimas *K. A.*, C-82/16, EU:C:2018:308 (curia.eu, 57 punktas).

- 20 Tuo remiantis daroma atvirkštinė išvada (tokią išvadą daro ir atsakovas), kad išvykimas iš Sąjungos teritorijos trumpam, patikimai apribojamam laikotarpiui nedaro neigiamo poveikio iš SESV 20 straipsnio kylančiai teisei, nes tai nepaliečia teisės esmės.

- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas tuo abejoja. Abejonių kyla visų pirma dėl to, kad Teisingumo Teismas Sprendime *K. A.* neatsakė į ketvirtąjį prejudicinį klausimą (ketvirtojo prejudicinio klausimo d dalį), taigi užsieniečių reikalų tarnybos ir iš dalies nacionalinėje jurisprudencijoje daroma atvirkštinė išvada nėra imperatyvi. Minėtoje byloje buvo aiškiai klausama, ar tai, kad dėl pareigos prašymą <...> pateikti kilmės šalyje Sąjungos pilietis prirėkęs turi tam tikram laikui išvykti iš Sąjungos teritorijos, yra svarbus aspektas. Be to, sprendimas toje byloje priimtas esant tokioms faktinėms aplinkybėms, kai buvo taikomas draudimas atvykti į šalį pagal 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse 11 straipsnį.

- 22 Sprendime *XU*, priešingai, atrodo, Teisingumo Teismas pabrėžia, jog tam, kad atsirastų iš SESV 20 straipsnio kylanti teisė gyventi šalyje, pakanka konstatuoti, kad trečiosios valstybės piliečiui, kuris yra Sąjungos piliečio šeimos narys, teisė gyventi šalyje pagal nacionalinę teisę arba antrinę Sąjungos teisę negali būti suteikta, jeigu, be to, tarp šio trečiosios valstybės piliečio ir šio Sąjungos piliečio egzistuoja toks priklausomumo santykis, dėl kurio Sąjungos pilietis, jei būtų išsiųstas jo šeimos narys, kuris yra trečiosios valstybės pilietis, būtų apskritai priverstas išvykti iš Sąjungos teritorijos.

2022 m. gegužės 5 d. Teisingumo Teismo sprendimas *XU ir QP*, C-451/19, EU:C:2022:354 (curia.eu, 48 punktas).

- 23 Tam, kad pagal *AufenthG* 28 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio 3 punktą būtų galima suteikti leidimą gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo, pagal *AufenthG* 5 straipsnio 2 dalies pirmo sakinio 1 punktą reikalaujama, kad trečiosios valstybės pilietis prieš tai būtų atvykęs į šalį su reikiama viza, taigi su viza šeimos susijungimo tikslu. Išimtis pagal *AufenthG* 5 straipsnio 2 dalies antrą sakinį taikoma tuomet, kai dėl ypatingų konkretaus atvejo aplinkybių būtų nepriimtina

reikalauti, kad vizos išdavimo procedūra būtų atlikta vėliau. Taigi jei institucija padaro išvadą, jog reikalauti, kad vizos išdavimo procedūra būtų atlikta vėliau, yra priimtina, visų pirma dėl to, kad šią procedūrą įmanoma patikimai atlikti vėliau per trumpą laikotarpį, suteikti leidimą gyventi šalyje pagal nacionalinę teisę nėra galimybės. Tai reiškia, kad iš esmės taikytinas SESV 20 straipsnis.

- 24 Be to, šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad pagal SESV 20 straipsnį dėl Sąjungos piliečio statuso suteikiama pagrindinė asmeninė teisė laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, tačiau turi būti paisoma Sutartyje ir jai vykdyti patvirtintose priemonėse nustatytų apribojimų. Ši teisė be teisės atvykti į Sąjungos teritoriją yra bevertė.

2023 m. balandžio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimas *M. D.*, C-528/21, EU:C:2023:341 (curia.eu, 59 punktas), ir 2023 m. birželio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimas *X*, C-459/20, EU:C:2023:499 (curia.eu, 30 punktas).

- 25 Be to, pagal tarptautinės teisės principus, kurių Sąjungos teisė negali pažeisti, valstybė narė negali savo pačios piliečiams neleisti atvykti į savo teritoriją ir ten pasilikti, t. y. Sąjungos piliečiams suteikiama besąlygiška teisė gyventi savo valstybėje.

2023 m. birželio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimas *X*, C-459/20, EU:C:2023:499 (curia.eu, 41 punktas).

Dėl antrojo klausimo

- 26 Nacionalinėje jurisprudencijoje daugiausia laikomasi požiūrio, kad iš SESV 20 straipsnio kylanti teisė gyventi šalyje atsiranda tiesiogiai pagal Sąjungos teisę, taigi nacionalinės institucijos turi išduoti tik ją patvirtinantį pažymėjimą.

2018 m. liepos 12 d. *BVerwG* sprendimas byloje Nr. 1 C 16.17, ECLI:DE:BVerwG:2018:120718U1C16.17.0 (*juris*, 34 punktas): teisė gyventi šalyje „*sui generis*“; 2021 m. sausio 13 d. *OVG Koblenz* (Koblenco aukštesnysis administracinis teismas) nutartis byloje Nr. 7 D 11208/20, ECLI:DE:OVGRLP:2021:0113.7D11208.20.00 (*juris*, 24 punktas), ir 2021 m. rugsėjo 23 d. nutartis byloje Nr. 7 A 10337/21, ECLI:DE:OVGRLP:2021:0923.7A10337.21.00 (*juris*, 9 punktas); 2022 m. gegužės 30 d. *VG Bremen* (Brėmeno administracinis teismas) sprendimas byloje Nr. 4 K 2202/19, ECLI:DE:VGHB:2022:0530.4K2202.19.00 (*juris*, 36 punktas); M. Fleuß, *Unionsbürgerschaft und Freizügigkeit: VerwArch*, 2022, 201(243); taip pat Austrijoje: 2017 m. rugsėjo 13 d. Austrijos *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) sprendimas byloje Nr. 10 ObS 64/17k ir 2020 m. sausio 21 d. sprendimas byloje Nr. 10 ObS 178/19k, paskelbta: ris.bka.gv.at.

- 27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas tuo abejoja. Jis linkęs manyti, kad iš SESV 20 straipsnio kylanti teisė neatsiranda tiesiogiai pagal Sąjungos teisę, o ją turi iš esmės suteikti ar pripažinti nacionalinės institucijos.

2020 m. spalio 29 d. *VG Düsseldorf* (Diuseldorfo administracinis teismas) sprendimas byloje Nr. 8 K 5234/19, ECLI:DE:VGD:2020:1029.8K5234.19.00 (*juris*, 85 punktas); panašiai konstatuota 2021 m. spalio 12 d. *VG München* (Miuncheno administracinis teismas) sprendime byloje Nr. M 4 K 20.2386, ECLI:DE:VGMUENC:2021:1012.M4K20.2386.00 (*juris*, 102 punktas).

28 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas laikosi nuomonės, kad Teisingumo Teismo jurisprudencijoje skiriama tai, kaip atsiranda iš Sąjungos teisės kylančios teisės gyventi šalyje.

29 Dėl asociacijos teisės ir teisių, kylančių iš EEB ir Turkijos asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 6 ir 7 straipsnių, Teisingumo Teismas pabrėžia, kad darbuotojas iš Turkijos „ne vėliau kaip nuo šio momento turi teisę gyventi šalyje“ ir kad tai neišvengiamai „implikuoja“ būtent suteiktos socialinės teisės.

1990 m. rugsėjo 20 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Sevince*, C-192/89, EU:C:1990:322 (curia.eu, 29 punktas), dėl EEB ir Turkijos asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 6 straipsnio: anglų k. „the existence <...> of a right of residence“; prancūzų k. „l’existence <...> d’un droit de séjour“.

30 Šiuo požiūriu iš EEB ir Turkijos asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio kylanti teisė taip pat atsiranda pagal Sąjungos teisę. Pavyzdžiui, Sprendime *Bekleyen* nustatyta: „[su įsidarbinimu susijusios teisės] būtinai apima iš jų kildinamą <...> asmens teisę gyventi šalyje“.

2010 m. sausio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Bekleyen*, C-462/08, ECLI:EU:C:2010:30 (curia.eu, 17 punktas): prancūzų k. „l’existence d’un droit corrélatif de séjour“, anglų k. „necessarily imply the existence of a concomitant right of residence“.

31 Sprendime *Baumbast*, kuriame nagrinėjamos teisės gyventi šalyje, kylančios iš ankstesnio 1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Bendrijoje 12 straipsnio, Teisingumo Teismas nurodė, kad pagal Reglamento (EEB) Nr. 1612/68 12 straipsnį „savo vaikus prižiūrinčiam vienam iš tėvų, neatsižvelgiant į jo piliatybę, [suteikiama teisė] gyventi kartu su jais“.

2002 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Baumbast ir R*, C-413/99, EU:C:2002:493 (curia.eu, 75 punktas).

32 Panaši išvada padaryta ir Sprendime *Chen*, kuriame nagrinėjamas tarpvalstybinis atvejis. Dėl ankstesnės EB sutarties 18 straipsnio ir 1990 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 90/364/EEB dėl teisės apsigyventi Teisingumo Teismas nurodė: jei pagal Sąjungos teisę vaikui suteikiama teisė gyventi šalyje, „tos pačios nuostatos leidžia vienam iš tėvų <...> apsigyventi kartu su juo priimančioje valstybėje narėje“.

2004 m. spalio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639 (curia.eu, 46 punktas); prancūzų k. „ces mèmes dispositions permettent au parent“, anglų k. „those same provisions allow a parent“.

- 33 Sprendime *Zambrano*, priešingai, Teisingumo Teismas pirmiausia nustatė neigiamą kriterijų. Pagal jį valstybei narei „draudžiama“ atsisakyti leisti atitinkamam asmeniui gyventi šalyje ir atsisakyti jam išduoti darbo leidimą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, palyginti su pirmiau apibūdintomis teisėmis gyventi šalyje, kylančiomis iš Sąjungos teisės, pavyzdžiui, EEB ir Turkijos asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 6 ir 7 straipsnių, tai rodo visai kitą kryptį. Akivaizdu, kad ši teisė neatsiranda automatiškai, ji nėra implikuojama ir tiesiogiai neleidžia gyventi šalyje, nes valstybės narės galėtų turėti teisę uždrausti asmeniui gyventi šalyje.

2011 m. kovo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124 (curia.eu, 45 punktas).

- 34 Sprendime *Chavez-Vilchez* Teisingumo Teismas taip pat orientuojasi į atsisakymą suteikti teisę gyventi šalyje.

2017 m. gegužės 10 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Chavez-Vilchez*, C-133/15, EU:C:2017:354 (curia.eu, 72 punktas): anglų k. „a refusal of a right of residence“, prancūzų k. „dans le cas d’un tel refus“.

- 35 Tuo pat metu formuluotės dėl valstybių narių kompetencijos ([ar] „valstybei narei draudžiama“) yra teigiamos: „[valstybėms narėms nedraudžiama] teisės gyventi savo teritorijoje [susieti su <...>]“.

2017 m. gegužės 10 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Chavez-Vilchez*, C-133/15, EU:C:2017:354 (curia.eu, 73 ir 78 punktai); panašiai konstatuota 2022 m. gegužės 5 d. Teisingumo Teismo sprendime *XU ir QP*, C-451/19, EU:C:2022:354 (curia.eu, 48 punktas): iš principo atitinkama valstybė narė įpareigojama pripažinti trečiosios valstybės piliečiui išvestinę teisę gyventi šalyje.

- 36 Atitinkamai antrasis klausimas susijęs su tuo, ar valstybių narių kompetencija apima pareigą „suteikti“ asmeniui iš SESV 20 straipsnio kylančią teisę gyventi šalyje, t. y. ar ši teisė jam jau nėra atsiradusi pagal Sąjungos teisę.

Dėl trečiojo ir ketvirtojo klausimų

- 37 Jei teisė gyventi šalyje atsirastų pagal Sąjungos teisę, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kyla klausimas, nuo kurio momento ji atsiranda.

- 38 Pirmiausia kyla klausimas, ar tam, kad ši teisė atsirastų, reikia pateikti prašymą. Tokiu prašymu, atrodo, Teisingumo Teismas remiasi Sprendime *K. A.*

2018 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo sprendimas *K. A.*, C-82/16, EU:C:2018:308 (curia.eu, 57 punktas): „[institucija] turi išnagrinėti šį prašymą ir įvertinti, ar tarp atitinkamų trečiosios šalies piliečio ir Sąjungos piliečio yra <...> priklausomumo santykis“.

- 39 Taip pat gali būti, kad pareiškėjos teisė gyventi šalyje atsirado jau gimstant vaikui. Įmanoma atrodo ir galimybė, kad teisė atsiranda tik konstatavus, jog teisė gyventi šalyje pagal nacionalinę teisę arba išvestinę Sąjungos teisę negali būti suteikiama, pavyzdžiui, dėl ankstesnio nacionalinių institucijų sprendimo, kurį galbūt buvo būtina priimti pirmiau.
- 40 Galiausiai šie klausimai kyla ir tuomet, kai teisė atsiranda ne pagal Sąjungos teisę, o tik pagal nacionalinį sprendimą dėl teisės iš SESV 20 straipsnio atsiradimo. Tokiu atveju taip pat reikia atsakyti į klausimą, nuo kurio momento atgaline data ši teisė turi būti suteikiama.
- 41 Nutartis yra neskundžiama.

<...> [parašo spaudas]